

Göteborgs tingsrätt
404 83 Göteborg

Göteborg den 6 juli 2020

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 3

INKOM: 2020-07-06
MÅLNR: T 10766-20
AKTBIL: 1

Skickat per e-post till gbg.tingsratt@dom.se och per ordinarie post-förbindelse

Ansökan om stämning

Kärande 1: Pvmb Restaurang AB, org. nr 556808-7653
Box 2124
403 13 Göteborg

Kärande 2: Gdb i Öst AB, org. nr 559015-8290
Burgersson
Bangårdsgatan 15
411 12 Göteborg

Kärande 3: Gdb i Väst AB, org. nr 556909-0003
Skanstorget 4
411 22 Göteborg

Kärande 4: TS Bar & Kök AB, org. nr 556677-4088
Box 7280
402 35 Göteborg

Kärande 5: Pustervik Kultur AB, org. nr 556852-1933
Järntorgsgatan 12-14
413 01 Göteborg

Ombud för Advokaterna Nils Olofsson och Jonas Du Rietz
kärande 1–5: samt biträdande juristen Victoria Kedner
Advokatfirman Morris AB
Göteborg: Vallgatan 30, 411 16 Göteborg
Stockholm: Box 3442, 103 69 Stockholm
0707 10 42 20 och 070 826 47 91
nils.olofsson@morrislaw.se,
jonas.durietz@morrislaw.se och
victoria.kedner@morrislaw.se

Svarande: Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän
org. nr 558500-8039
404 84 Göteborg

Som ombud för Pvmb Restaurang AB, Gdb i Öst AB, Gdb i Väst AB, TS Bar & Kök AB och Pustervik Kultur AB (gemensamt "**Kärandena**") ansöker vi, med stöd av bifogad fullmakt, **Bilaga 1**, om stämning på Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän ("**Länsförsäkringar**") enligt följande.

1. Yrkanden

- 1.1 Kärandena yrkar att tingsrätten fastställer att HSLF-FS 202:9 Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om att förhindra smitta av covid-19 på restauranger och caféer m.m. utgör ett sådant ingrepp av myndighet som enligt p. 11.1 i den smittavbrottsförsäkring med villkorsnummer V548:4 som var och en av Kärandena omfattas av hos Länsförsäkringar medför att för Kärandena ersättningsgilla avbrottsskador föreligger.
- 1.2 Kärandena yrkar att tingsrätten fastställer att HSLF-FS 2020:37 Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen utgör ett sådant ingrepp av myndighet som enligt p. 11.1 i den smittavbrottsförsäkring med villkorsnummer V548:4 som var och en av Kärandena omfattas av hos Länsförsäkringar medför att för Kärandena ersättningsgilla avbrottsskador föreligger.
- 1.3 Kärandena yrkar att tingsrätten förpliktar Länsförsäkringar att ersätta Kärandena för rättegångskostnader med belopp som kommer att anges senare.

2. Parterna

- 2.1 Pvmb Restaurang AB är ett bolag som bedriver restaurangverksamhet i Göteborg på två ställen, 2112 på Magasinsgatan och Street Food by 2112 vid Heden.
- 2.2 Gdb i Öst AB och Gdb i Väst AB är bolag som bedriver restaurangverksamhet i Göteborg på tre ställen, Burgersson på Skanstorget, Burgersson på Friggagatan och Burgersson i Saluhallen.
- 2.3 TS Bar & Kök AB är ett bolag som bedriver restaurangverksamhet i Göteborg på ett ställe, Kellys på Andra Långgatan.
- 2.4 Pustervik Kultur AB är ett bolag som bedriver restaurang- och konsertverksamhet i Göteborg på ett ställe, Pustervik på Järntorgsgatan.
- 2.5 Länsförsäkringar är ett ömsesidigt försäkringsbolag som grundades 1845. Bolaget är ett av 23 självständiga bolag i länsförsäkringsgruppen och hade för år 2019 premieintäkter om ca 1,8 miljarder kronor.

3. Sakomständigheter

- 3.1 Var och en av Kärandena har tecknat en så kallad smittavbrottsförsäkring ("**Försäkringen**") som tilläggsförsäkring till sina kombinerade företagsförsäkringar hos Länsförsäkringar. För Försäkringen gäller villkor med villkorsnummer V548:4 ("**Villkoren**"), se **Bilaga 2**.

- 3.2 Försäkringen omfattar enligt Villkoren följande skadehändelse:

11. Vad försäkringen gäller för

11.1. Smittavbrott

Försäkringen gäller för avbrottsskada genom att myndighet med stöd av lag ingriper mot verksamheten för att hindra spridning av smittsam sjukdom. Med ingripande från myndighet jämsställs åtgärd av läkare eller veterinär som har till uppgift att utöva kontrollerande verksamhet inom hälsovårdens område.

- 3.3 I efterföljande punkt anges vad som ersätts genom Försäkringen

11.2 Ansvarstid

Försäkringen gäller endast för sådant bortfall av täckningsbidrag som uppkommer under ansvarstiden.

Ansvarstiden räknas från den tidpunkt då skada enligt 11.1 inträffat och är 12 månader.

- 3.4 Folkhälsomyndigheten har i syfte att begränsa spridningen av den smittsamma sjukdomen covid-19 med stöd av smittskyddslagen utfärdat föreskrifterna HSLF-FS 2020:9 Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om att förhindra smitta av covid-19 på restauranger och caféer m.m., **Bilaga 3**, som från och med den 25 mars 2020 inskränker möjligheterna att bedriva restaurangverksamhet i Sverige. Enligt kapitel 9 § 4 smittskyddslagen (2004:168) bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela de ytterligare föreskrifter som krävs för ett ändamålsenligt smittskydd samt till skydd för enskilda. Regeringen har i det syftet utfärdat smittskyddsförordning (2004:255). Enligt 12 § smittskyddsförordningen bemyndigar regeringen Folkhälsomyndigheten att meddela de ytterligare föreskrifter som krävs för ett ändamålsenligt smittskydd samt till skydd för enskilda. Folkhälsomyndigheten har således meddelat föreskrifterna med stöd av lag.
- 3.5 Enligt föreskrifterna måste restauranger, barer och caféer i hela landet vidta särskilda åtgärder för att minska risken för spridning av covid-19. Framförallt utgör 4 § i föreskrifterna en begränsning som medför intäktsbortfall bland annat genom att restauranger måste begränsa antalet besökare för förhindra trängsel och köer samt möjliggöra att besökare kan hålla avstånd. Vidare medför förbudet i samma paragraf mot stående servering betydande intäktsbortfall.
- 3.6 Vidare har Folkhälsomyndigheten den 29 juni 2020 beslutat att utfärda HSLF-FS 2020:37 Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen, **Bilaga 4**, vilka i 1 § ålägger den som driver serveringsställe att tillse att trängsel ska kunna undvikas på de inom- och utomhusytor som besökare har tillgång till, samt i 2 § anger att servering av mat eller dryck endast får ske till besökare som sitter vid ett bord eller en bardisk. Dessa föreskrifter gäller från och med den 7 juli 2020.

- 3.7 Föreskrifterna i Bilaga 3 och 4 benämns nedan gemensamt "**Föreskrifterna**".
- 3.8 Då Kärändenas verksamheter alltså drabbas av bortfall av täckningsbidrag till följd av Folkhälsomyndighetens ingrepp mot dem genom Föreskrifterna har Kärändena gjort skadeanmälningar till Länsförsäkringar och begärt att ianspråkta Försäkringen.
- 3.9 Länsförsäkringar har emellertid avslagit Kärändenas begäran om att ianspråkta Försäkringen. I Länsförsäkringars beslut anges att försäkringen syftar till att ersätta driftavbrott när myndighet stänger ned en verksamhet på grund av att smitta kommit in i lokalerna. Ingenstans i villkoren anges emellertid att en förutsättning för försäkringens tillämplighet är att verksamheten "stängs ned". I punkt 11.1 i Villkoren anges att Försäkringen gäller när myndighet med stöd av lag ingriper mot verksamheten. Ordet "ingripa" betyder enligt Svenska Akademiens Ordlista "agera mot". Begreppet innebär i det aktuella sammanhanget alltså att myndighet vidtar åtgärder mot den försäkrade verksamheten.
- 3.10 Länsförsäkringar anger vidare att Försäkringens tillämplighet förutsätter att myndighetens beslut måste riktas mot ett specifikt försäkringsställe för att Försäkringen ska vara tillämplig, dvs. ingripandet får inte riktas mot en större grupp verksamheter. Även detta påstående saknar helt stöd i villkoren. Ett myndighetsbeslut som inskränker möjligheterna att bedriva restaurangverksamhet utgör ett ingripande mot verksamheten oavsett om beslutet riktas enbart mot den enskilda verksamheten eller mot flera verksamheter. Om Länsförsäkringar hade önskat undanta ingripanden som riktas mot en större krets hade Länsförsäkringar kunnat föra in ett sådant undantag i Villkoren bland de övriga undantag som anges i p. 04.2. Länsförsäkringar har emellertid valt att inte införa några sådana undantag, vilket innebär att Villkoren till sin ordalydelse omfattar den anmälda skadan.
- 3.11 Länsförsäkringar menar också att försäkringsvillkorets ordalydelse utgår ifrån smitta och smittspridning från försäkringstagarens verksamhet i lokalen. Länsförsäkringar har i brev till Kärändena angett att Försäkringen är *"konstruerad för en typsituation där myndighets ingripande - typiskt sett kommunalt Miljökontor som utövar tillsyn över livsmedelsföretag som restauranger - föranletts av smittspridning eller risk för smittspridning vid hantering av livsmedel i den försäkrade lokalen. Detta syfte med smitta eller smittspridning från det lokala försäkringsstället visas också i nästa mening, som klargör att med ingripande från myndighet jämföras åtgärd av läkare eller veterinär som har till uppgift att utöva kontrollerade verksamhet inom hälsovårdens område"*.
- 3.12 Villkoren innehåller emellertid inte heller i denna del något som helst stöd för Länsförsäkringars påstående. Enligt ordalydelsen omfattar Försäkringen ingrepp för att "hindra spridning av smittsam sjukdom". Att det skulle vara en förutsättning att smitta konstaterats i lokalen uttalas inte i Villkoren. Det faktum att åtgärd av läkare eller veterinär jämföras med ingripande av myndighet innebär endast att Länsförsäkringar har klargjort att läkare och veterinär begreppsmässigt är likställda med "myndighet" i Villkorens mening. Den aktuella meningen kan inte begränsa omfattningen av den föregående meningen utan utgör endast ett förtydligande eller utvidgning av Försäkringens tillämpningsområde.

- 3.13 Några tolkningsdata som talar för Länsförsäkringars uppfattning har över huvud taget inte redovisats. Länsförsäkringar har innan covid-19-pandemin bröt ut inte kommunicerat någon information till bolagets försäkringstagare som underbygger ovannämnda påståenden. Tvärtom har Länsförsäkringar initialt kommunicerat att Försäkringen omfattar den uppkomna situationen, vilket Länsförsäkringar sedan backat från.
- 3.14 Länsförsäkringar har nu slutat att sälja smittavbrottsförsäkringar med motiveringen att många försäkringstagare har "missuppfattat" vad försäkringen täcker.
- 3.15 Det ska framhållas att Covid-19-pandemin har medfört mycket stora ekonomiska konsekvenser för Kärandena. Som läget är nu kämpar Kärandena liksom en stor del av företagen i restaurangbranschen för sin ekonomiska överlevnad. Kärandena har köpt Försäkringen i tron att den skulle omfatta den typen av situation som nu uppkommit och utgöra en välbehövlig lättnad i det pressade läge som nu råder. Det måste också beaktas att Försäkringarna är beloppsbegränsade, vilket innebär att Länsförsäkringars exponering är begränsad till nivåer som Länsförsäkringar själva har bedömt är acceptabla.

4. Rättsliga utgångspunkter för tvisten

- 4.1 Vid tolkning av försäkringsvillkor som liksom Villkoren är ensidigt upprättade av försäkringsgivaren finns det ingen gemensam partsvilja bakom de enskilda villkoren. Det är därför inte meningsfullt att använda så kallad subjektiv tolkning, dvs. att tolka avtalet utifrån de specifika parternas avsikter, se bland annat Radetzki, Tolkning av försäkringsvillkor, 2014, s. 35 och framåt och Bernitz, Standardavtalsrätt, 2018, s. 88 och framåt. Vad Länsförsäkringar anfört om hur bolaget avsett att försäkringen ska tillämpas och Länsförsäkringars syfte med Villkoren saknar relevans för tolkningen då avsikterna inte har kommunicerats till försäkringstagarna. Kärandena ifrågasätter också att Försäkringens syfte vid tidpunkterna då den såldes var att vara så begränsad till sin omfattning som Länsförsäkringar nu påstår.
- 4.2 Försäkringsvillkor av den här typen ska istället tolkas genom en objektiv bedömning av vad parterna genom avtalet har åtagit sig, se Radetzki enligt ovan. Vid en objektiv tolkning ska ett antal faktorer bedömas och genom dessa faktorer ska avtalet ges den innebörd som det objektivt ger uttryck för.
- 4.3 Mest central av dessa objektiva faktorer är ordalydelsen. Enligt Högsta domstolen är nämligen ordalydelsen den enskilt viktigast faktorn vid tolkning av försäkringsvillkor, se bland annat beslut den 29 oktober 2018 i mål Ö 5051-17. Som angetts ovan innehåller Villkorens ordalydelse ingenting som ens antyder att Försäkringen för sin tillämplighet kräver att ett myndighetsingrepp helt stänger ned verksamheten, att beslutet enbart riktas mot den försäkrade verksamheten eller att smitta måste ha konstaterats i lokalen. I nämnda avgörande uttalar Högsta domstolen också att när ordalydelsen talar för försäkringstagarens tolkning krävs skäl av tyngd för att ändå tolka villkoret på ett sätt som överensstämmer med villkorets antagna syfte (jfr t.ex. NJA 1978 s. 628), då det i regel är svårare att bedöma ett försäkringsvillkors syfte än att utifrån villkorets ordalydelse bedöma vad försäkringen omfattar.

- 4.4 Avtalets systematik är enligt Radetzki en annan tolkningsfaktor som ska beaktas vid tolkning av försäkringsvillkor. Även ur detta perspektiv är Länsförsäkringars tolkning orimlig. I punkten 04.2 i Villkoren har Länsförsäkringar beskrivit undantag från Försäkringens omfattning. Länsförsäkringar hade under denna punkt kunnat ange att Försäkringen inte gäller ingripande riktad mot en vidare krets av verksamhetsutövare. Att Länsförsäkringar inte uttalat några sådana begränsningar faller tillbaka på bolaget.
- 4.5 Enligt rättsfallet NJA 2001 s 750 ska även skälighetsaspekter, dvs. vad som är en rimligt och förnuftigt tillämning, vägas in vid tolkning av försäkringsvillkor. I det aktuella fallet måste beaktas att såväl Kärandena som den typiske försäkringstagaren har ett mycket stort behov av att kunna nyttja Försäkringen när verksamhetens utövande på detta sätt kraftigt begränsas av myndighetsingripande, medan Länsförsäkringar i förväg har begränsat sitt ansvar genom de avtalade beloppsbegränsningarna.

5. Skäl för fastställsetalan

- 5.1 Kärandena har genom stämningsansökan ansökt om att väcka en fastställsetalan mot Länsförsäkringar.
- 5.2 Enligt 13 kap. 2 § rättegångsbalken får talan om fastställelse huruvida ett visst rättsförhållande består tas upp till prövning om ovisshet råder om rättsförhållandet och denna länder käranden till förfång. Utöver de i paragrafen angivna förutsättningarna krävs att rätten finner att den ifrågavarande fastställsetalan med hänsyn till omständigheterna framstår som lämplig, se NJA 2005 s. 517. Förutsättningarna för en fastställsetalan är således a) att talan rör ett rättsförhållande, b) att ovisshet råder om rättsförhållandet, c) att ovissheten är till förfång för käranden och d) att en fastställsetalan är lämplig. Dessa rekvisit kommenteras i det följande var och en för sig.
- (a) **Talan rör ett rättsförhållande** – Kärandenas yrkande innebär att tingsrätten ska fastställa att det föreligger en rättsföljd i form av ett försäkringsfall enligt det mellan parterna gällande försäkringsavtalet, vilket berättigar Kärandena till ersättning av Länsförsäkringar. Talan rör således ett rättsförhållande.
- (b) **Ovisshet råder om rättsförhållandet** – Eftersom Länsförsäkringar har bestritt att det föreligger ett försäkringsfall och att det finns en därmed sammanhängande fordran på försäkringsersättning så råder ovisshet om det aktuella rättsförhållandets existens och innehåll.
- (c) **Ovissheten är till förfång för Kärandena** – Det är uppenbart att ovissheten om huruvida ett försäkringsfall föreligger och om Kärandena därmed har ett krav på Länsförsäkringar är till nackdel för Kärandena eftersom Kärandena inte kan förfoga över sin fordran på Länsförsäkringar, se NJA 2007 s. 108.
- (d) **Fastställsetalan är lämplig** – Skälet till att Kärandena har väckt en fastställsetalan istället för en fullgörelsetalan är att Länsförsäkringars betalningsansvar enligt Villkoren ännu inte har uppkommit. Enligt Smittavbrottsvillkorens p. 43.5 i Villkoren ska nämligen ersättning betalas efter ansvarstidens slut. Ansvarstiden upphör 12 månader efter det att den inleddes, vilket innebär att den upphör våren 2021. En fastställsetalan får till skillnad från

fullgörelsetalan föras trots att tiden för fullgörelse inte har inträtt. En fastställsetalan är således Kärändenas enda möjlighet till att i nuläget få sitt anspråk prövat och måste därmed anses vara lämplig.

Det finns även starka processekonomiska skäl till att pröva Försäkringens tillämplighet i en fastställsetalan. För att Kärändena framgångsrikt ska kunna föra en fullgörelsetalan måste Kärändena föra bevisning om den ersättningsgilla skadans storlek. Den prövningen kan förväntas bli betydligt mer omfattande och utredningskrävande än frågan om hur försäkringsvillkoren ska tolkas. Det är för samtliga parter önskvärt att undvika processer som inbegriper prövningar av skadornas storlek om försäkringen, mot förmodan, inte bedöms omfatta den uppkomna skadan.

- 5.3 Förutsättningar föreligger således för att ta upp Kärändenas fastställsetalan till prövning.

6. Grunder

- 6.1 Var och ena av Kärändena, som bedriver restaurangverksamhet, omfattas av en smittavbrottsförsäkring hos försäkringsgivaren Länsförsäkringar. Enligt försäkringsvillkoren ersätter Länsförsäkringar bortfall av täckningsbidrag på grund av avbrottsskada orsakad av att myndighet med stöd av lag ingriper mot den försäkrade verksamheten för att hindra spridning av smittsam sjukdom.
- 6.2 Folkhälsomyndigheten har i syfte att begränsa spridningen av den smittsamma sjukdomen covid-19 med stöd av smittskyddslagen utfärdat föreskrifterna HSLF-FS 202:9 och HSLF-FS 2020:37 som inskränker möjligheterna att bedriva restaurangverksamhet i Sverige. Myndighet har därmed med stöd av lag ingripit mot Kärändenas verksamheter i syfte att hindra spridning av smittsam sjukdom. Ingreppet har medfört och medför minskad omsättning och därmed bortfall av täckningsbidrag för Kärändena. Förutsättningarna för att Kärändena ska kunna ianspråka sina respektive smittavbrottsförsäkringar är därmed uppfyllda.

7. Bevisning

Kärändena förutsätter att innehållet i Villkoren och Föreskrifterna är ostridiga, varför någon skriftlig bevisning för närvarande inte åberopas. I övrigt avser Kärändena komplettera sin bevisning när Länsförsäkringar inkommit med svaromål och det därigenom klarlagts vilka eventuella omständigheter i sak som är tvistiga.

8. Rättens behörighet

Enligt för Försäkringen tillämpliga allmänna avtalsbestämmelser p. 15 ska tvist om tolkning och tillämpning av Försäkringen prövas av svensk domstol med tillämpning av svensk lag. Eftersom Länsförsäkringar har sitt säte i Göteborg är Göteborgs tingsrätt laga domstol enligt 10 kap. 1 § 3 st. rättegångsbalken.

9. Målets fortsatta handläggning

9.1 Kumulation

- 9.1.1 Genom denna ansökan om stämning anhängiggörs fem fristående mål, ett för vardera av Kärandena. Tingsrättens prövning i vart och ett av målen är dock begränsad till tolkning av Villkoren. Det rättsförhållande som tingsrätten yrkas fastställa liksom de rättsfakta som ligger till grund för prövningen är därför identiska i de tre målen, med det enda undantaget att det rör sig om olika bolag på försäkringstagarsidan. De moment i skaderegleringen som innefattar prövning av individuella förhållanden, framförallt den ersättningsgilla skadans storlek, omfattas inte av prövningen i de nu aktuella målen.
- 9.1.2 Mot denna bakgrund måste Kärandenas respektive käromål anses stödja sig på väsentligen samma grund. Då käromålen genom denna stämningsansökan väcks samtidigt mot samma svarande ska målen handläggas i en rättegång jämlikt 14 kap. 2 § rättegångsbalken.
- 9.1.3 Skulle målen mot förmodan inte anses stödja sig på väsentligen samma grund är det – med hänsyn till att den prövning tingsrätten ska göra i de fem målen är identisk – under alla omständigheter till gagn för utredningen att handlägga målen i en rättegång jämlikt 14 kap. 6 § rättegångsbalken.
- 9.1.4 Kärandena begär mot ovanstående bakgrund att deras respektive mål kumuleras och handläggs i en rättegång.

9.2 Övriga handlägningsfrågor

- 9.2.1 Det begär att Länsförsäkringar föreläggs avge skriftligt svaromål vid äventyr av tredsakodm.
- 9.2.2 Länsförsäkringar har den 1 juni 2020 mottagit denna stämningsansökan med bilagor. Det föreligger därmed inte skäl att bevilja Länsförsäkringar anstånd med att inkomma med svaromål.
- 9.2.3 Kärandena önskar att all kommunikation med bolaget och dess ombud sker elektroniskt per mail till de e-postadresser som angetts på stämningsansökans förstasida, inbegripet kännedomskopia vid tingsrättens korrespondens med Länsförsäkringar. Vidare önskar Kärandena kännedomskopia på allt som tillförs tingsrättens akt.

Fullmakt i original och kopia samt registreringsbevis för såväl var och en av Kärandena som Länsförsäkringar bifogas. Originalfullmakterna önskas åter.

Ansökningsavgifterna, om fem gånger 2 800 kr, har idag satts in genom tingsrättens betalningstjänst.

Dag som ovan,

Nils Olofsson

Jonas Du Rietz

Victoria Kedner

Bilageförteckning

Bilaga 1	Rättegångsfullmakter med registreringsbevis
Bilaga 2	Försäkringsvillkoren
Bilaga 3	HSLF-FS 202:9 Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om att förhindra smitta av covid-19 på restauranger och caféer m.m.
Bilaga 4	HSLF-FS 2020:37 Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen